

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie Digitale Zaken
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Onderwerp : Input schriftelijk overleg 30 maart
Datum : 23 maart 2023 **Referentie** : 23-860
Inlichtingen bij : C. Sadée, c.sadee@iederin.nl **Bijlagen** : --

Geachte leden van de Tweede Kamercommissie Digitale Zaken,

Op 30 maart kan de Commissie Digitale Zaken schriftelijk inbreng leveren over het onderwerp Digitale Inclusie. Graag geeft het GebruikersNetwerk Digitale Inclusie u enkele aandachtspunten mee voor deze inbreng.

Noodklok over de toegankelijkheid van het Noodfonds Energie

Voor onze achterban – mensen met een beperking, psychische kwetsbaarheid en ouderen – is digitale toegankelijkheid, gebruiksvriendelijkheid en begrijpelijkheid van groot belang. Dat dit nog geen vanzelfsprekendheid is, bleek onlangs bij de lancering van het Tijdelijk Noodfonds Energie. Voor het doen van een aanvraag bij het Fonds moet je twee apparaten tegelijkertijd bedienen en heb je een telefoon nodig van recente datum. De app noch de website zijn digitaal toegankelijk en het is niet mogelijk om analoog een aanvraag in te dienen. Inmiddels is – mede op aandringen van het GebruikersNetwerk – een desktopversie in de lucht, maar ook deze is niet toegankelijk en kent grote veiligheidsrisico's.

Stand van zaken digitale toegankelijkheid

In haar brief van 14 februari 2023 beschrijft de Staatssecretaris de toegankelijkheidsstatus van de 5000 tot 6000 websites en 500 apps van de overheid:

Status	Websites	Apps
Voldoet volledig (status A)	345	14
Voldoet gedeeltelijk (status B)	1479	64
Hebben eerste maatregelen genomen (status C)	1034	26
Hebben alleen een verklaring gepubliceerd (status D)	805	51
Hebben geen verklaring gepubliceerd (status E)	Ong. 2000	Ong. 360

Voor mensen met een beperking is alleen status A echt toegankelijk. Vanaf status B kan een website of app – ook met 1 toegankelijkheidsfout – voor hen niet meer bruikbaar

zijn. Daarom is het tempo waarin vooruitgang is geboekt, nog steeds te laag en is extra versnelling nodig. Ook moeten analoge alternatieven voor contact met de overheid te allen tijden beschikbaar blijven.

Motie Ceder - Meest noodzakelijke apps

De motie Ceder verzoekt om de meest noodzakelijke apps zo snel mogelijk *volledig* toegankelijk te maken. In overleg met het GebruikersNetwerk is daarvoor een lijst van 16 apps opgesteld.

Voortgang: De Staatssecretaris spreekt in haar brief over het toegankelijker maken van deze apps. Dit is wezenlijk anders dan wat de motie vraagt. Er is een groot verschil in tussen apps die gedeeltelijk toegankelijk zijn (status B) en apps die volledig toegankelijk zijn (status A). Dit verschil bepaalt of iemand die bijvoorbeeld blind is, een app wél of niet kan gebruiken; één toegankelijkheidsfout kan een app volledig onbruikbaar maken.

- **Wilt u de staatssecretaris vragen om de motie uit te voeren zoals deze bedoeld is, dat wil zeggen het volledig toegankelijk maken van de 16 overheidsapps die samen met het GebruikersNetwerk zijn geselecteerd.**

Motie Strolenberg en De Kort – Inkoopvoorwaarden

De motie Strolenberg e.a. verzoekt de toegankelijkheidseisen z.s.m. op te nemen in de inkoopvoorwaarden/aanbestedingen.

Voortgang: De Staatssecretaris meldt dat de Algemene Rijksinkoopvoorwaarden bij IT-overeenkomsten (ARBIT) om verschillende redenen niet de juiste plek zijn voor het opnemen van specifieke eisen. Het volgende is volgens haar toereikend: (1) dat digitale toegankelijkheid is opgenomen in de lijst van open standaarden van het Forum Standaardisatie, (2) dat gewerkt wordt aan bewustwording zodat toegankelijkheid in de uitvraag wordt meegenomen en (3) dat actief gecontroleerd kan worden of de websites en apps daadwerkelijk toegankelijk zijn.

Genoemde 3 punten zijn al jaren een feit en hebben tot nu toe onvoldoende opgeleverd (zie de cijfers). Zo is controle achteraf ontoereikend: dan is het (langjarig) contract met de leverancier al getekend en de website of app al gebouwd. Ook zal meer inzet op bewustwording niet het gewenste effect sorteren. Zo zijn leveranciers onvoldoende in staat gebleken toegankelijkheid een vaste plek te geven in hun productontwikkeling.

Pas als leveranciers van overheidswebsites en -apps volledig toegankelijk gaan ontwerpen en bouwen worden écht grote stappen gezet. Dat kán door hen te verplichten om - met een onafhankelijk onderzoek – aan te tonen dat hun producten en diensten voldoen aan de toegankelijkheidseisen. Dit bewijs is een voorwaarde voor deelname aan het inkoopproces.

- **Wilt u de staatssecretaris vragen toe te lichten waarom zij leveranciers aan de overheid niet wil verplichten om – met een onafhankelijk**

onderzoek – aan te tonen dat zij toegankelijke digitale producten en diensten leveren,

- **Wilt u de staatssecretaris vragen te onderzoeken hoe in een breder verband de verplichte standaard EN 301 549 (DigiToegankelijk) wél kan worden opgenomen in de inkoopvoorwaarden (ARBIT)?**

Stappenplan Versnelling Digitale Toegankelijkheid – Motie Bisschop over rapporteren

Begin 2022 heeft de Tweede Kamer het Stappenplan Versnelling Digitale Toegankelijkheid ontvangen. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken heeft hier in 2022 - i.s.m. DigiToegankelijk – uitvoering aan gegeven. De motie Bisschop e.a. vraagt te rapporteren over de voortgang.

Voortgang: De brief van de Staatssecretaris van 14 februari 2023 gaat slechts kort in op het stappenplan en geeft nauwelijks inzicht in de resultaten die op de vier onderdelen van het plan bereikt zijn: (1) kennis vergroten, (2) inclusief ontwerpen stimuleren, (3) datakwaliteit verbeteren en (4) faciliteren toezichthouders. Pas eind 2023 zal de Staatssecretaris hierover – in het kader van haar werkagenda Waardengedreven digitaliseren - nader rapporteren.

- **Wilt u de staatssecretaris vragen om periodiek te rapporteren over het stappenplan en 1 juli als eerstkomende datum aan te houden?**

Inclusief ontwerpen stimuleren en rapport Berenschot

Onderdeel van het stappenplan is het stimuleren van inclusief ontwerpen.

Voortgang: De staatssecretaris noemt in haar brief het onderzoek van Berenschot – in opdracht van het Ministerie van BZK - naar de mogelijkheden van een structureel landelijk burgerpanel. Conclusie is dat een dergelijk panel wordt ontraden. De staatssecretaris meldt vervolgens dat er al voldoende informatie beschikbaar is over het testen van teksten met burgers.

Er staat echter méér in het rapport. Het rapport adviseert het oprichten van een landelijk expertisecentrum dat de overheid stimuleert om te denken vanuit de burger en dat bijdraagt aan de ontwikkeling van kennis en ervaring over het betrekken van de burger. Doel is om het beleid en de dienstverlening niet alleen begrijpelijk, maar ook toegankelijk en gebruiksvriendelijk te maken. Dit sluit aan op het principe van Inclusief Ontwerpen (ontwerpen samen met ervaringsdeskundigen) dat sinds 2016 een verplichting is vanuit het VN-verdrag Handicap. Voor dat doel ontwikkelen het GebruikersNetwerk Digitale Inclusie en Bartiméus/Accessibility momenteel de Code Inclusief Digitaal Ontwerpen.

- **Wilt u de staatssecretaris vragen of zij de aanbeveling uit het rapport voor het opzetten van een landelijk expertisecentrum over het betrekken van de burger overneemt?**

- **Wilt u de staatssecretaris vragen hoe zij ervoor gaat zorgen dat Inclusief Ontwerpen met ervaringsdeskundigen de standaard wordt bij de digitale overheid, bijvoorbeeld door het inzetten van CIDO.**

Toezicht en handhaving met sancties

Onderdeel van het stappenplan is het faciliteren van toezichthouders.

Voortgang: De staatssecretaris meldt dat de Wet Digitale Overheid – de WDO die de grondslag vormt voor het regelen van het toezicht - in de Eerste Kamer ligt en dat ze de opties voor het toezicht aan het verkennen is.

Stevig toezicht is – gezien het langzame tempo van de laatste jaren - noodzakelijk gebleken om als overheid digitaal toegankelijk te worden. Voor dit toezicht is het nodig om sancties (straffen) te kunnen opleggen aan overheidsinstanties die niet voldoen. Deze mogelijkheid is nu *niet* belegd in de WDO. Wel zijn er (andere) mogelijkheden om via wetgeving het sanctioneren mogelijk te maken.

Ter informatie: [De Zweedse toezichthouder voor de Web Accessibility Directive heeft voor het eerst boetes opgelegd aan overheidsorganisaties \(60k tot 100k Euro\).](#)

- **Wilt u de staatssecretaris vragen of zij vindt dat – naar Zweeds voorbeeld - sanctioneren nodig is om overheidsinstanties te verplichten digitaal toegankelijk te worden,**
- **Zo ja, op welke termijn zij komt met een uitgewerkt voorstel om sanctioneren mogelijk te maken.**
- **Zo nee, welke instrumenten zij dan wil inzetten om dit doel te bereiken.**

Het GebruikersNetwerk Digitale Inclusie werkt graag met u en het kabinet samen aan de verbetering van de digitale toegankelijkheid. Wij hopen dat u onze input meeneemt in uw werk in de Kamer en wensen u een goed schriftelijk overleg toe.

Met vriendelijke groet,

Namens de partners in het GebruikersNetwerk Digitale Inclusie,

Illya Soffer
Directeur Ieder(in)

Deelnemende organisaties in het GebruikersNetwerk Digitale Inclusie:
Dovenschap, Dwarslaesie Organisatie Nederland, EMB Nederland, Hoormij.NVVS, Ieder(in), KBO-PCOB, Dit Koningskind, LFB, MIND, Oogvereniging, Sien, Spierziekte Nederland, KansPlus.